

Faktaark om matsvinn i dagligvarehandelen 2023

Dette faktaarket er utarbeidet av Norsk institutt for bærekraftsforskning (NORSUS) på vegne av Matvett¹.

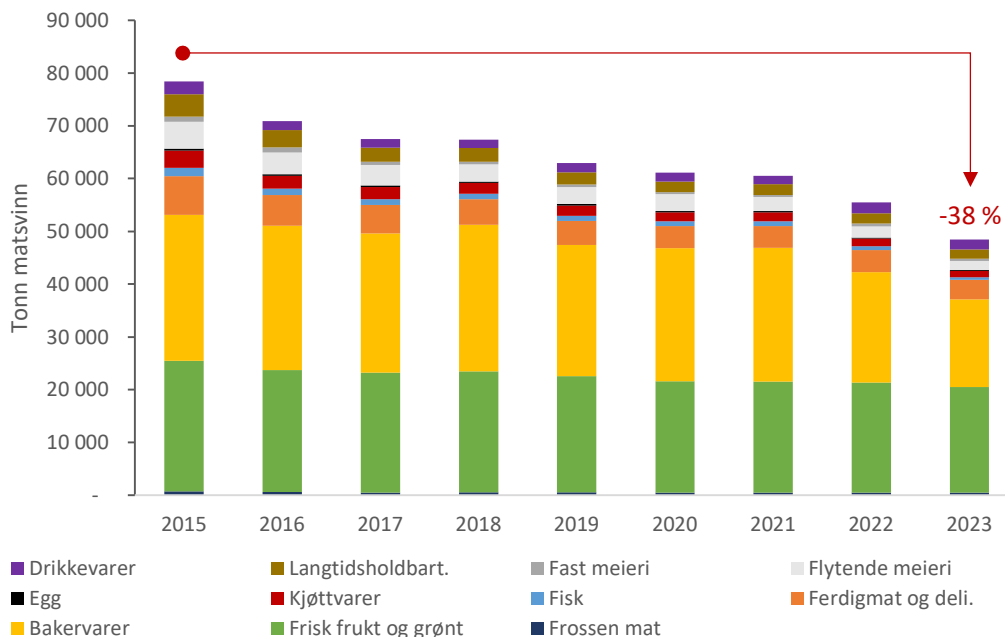
Statistikken for dagligvarehandelen baserer seg på rapportering av økonomisk svinn og omsetning (NOK) samt mengde matsvinn (kg) fra fem kjeder¹ (Norgesgruppen, COOP, REMA 1000, Bunnpris og Oda). Butikkene som har levert matsvinndata representerer 92 % av omsetningen i norsk dagligvarehandel og utgjør omtrent 3 600 butikker. Total mengde matsvinn fra dagligvarehandelen beregnes ut fra de rapporterende butikkenes markedsandeler. Det henvises til Stensgård, Prestrud et al. (2021) for mer detaljerte beskrivelser av metodikken.

Fra 2015 til 2023 er matsvinnet i dagligvarehandelen redusert fra 78 400 tonn til 48 400 tonn, hvilket tilsvarer en reduksjon på 42 %, målt i kg/innbygger. Dagligvarehandelen har derfor allerede nådd det andre delmålet i bransjeavtalen om 30 % reduksjon innen 2025. Dagligvarehandelen fortsetter også en positiv utvikling mot det endelige målet i bransjeavtalen om halvert matsvinn innen 2030.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tonn matsvinn	78 400	70 900	67 500	67 300	63 000	61 100	60 500	55 500	48 400
Kg per innbygger	15,2	13,6	12,8	12,7	11,8	11,4	11,2	10,2	8,8

Hovedårsakene til redusert mengde matsvinn i dagligvarehandelen er nedprising av varer rett før utløpsdato, tilpasset vareutvalg og økt fokus på prognoser og bestillingsrutiner. Etter at flere kjeder innførte nedprising av brød og bakervarer i 2022 har matsvinnet for denne varegruppen også blitt betydelig redusert fra 2021 til 2023.

Total reduksjon målt i tonn er estimert til 38 %. Merk at utviklingen målt i tonn er lavere sammenlignet med utviklingen målt i kg/innbygger på grunn av økt innbyggertall (SSB 2024). Utviklingen i matsvinnet samt fordelingen av totalt matsvinn (tonn) for de ulike varegruppene er vist i figuren under.

Matsvinnet er redusert for samtlige varegrupper, der nedgangen har vært størst for kjøttvarer, fisk og meierivarer.

¹ Holdbart har tidligere vært en del av denne statistikken, men de er nå flyttet til statistikk over utnyttelse av overskuddsmat

De største varegruppene målt i tonn er bakervarer (41 %) og frisk frukt og grønt (34 %), mens de minste varegruppene er egg, frossen mat og fisk. Målt i klimaavtrykk og økonomisk tap utgjør disse varegruppene en mindre andel. Den viktigste årsaken til matsvinn er utgått dato, en symptomårsak som ofte henger sammen med feilslått prognose.

Klimaavtrykket knyttet til matsvinnet i dagligvarehandelen tilsvarer ca. 118 900 tonn, og er redusert med 48 %, mens det økonomiske tapet tilsvarer 1,9 milliarder NOK og er også redusert med 48 %. Forskjellen på utviklingen for klima, økonomi og mengde matsvinn skyldes at matsvinnet er redusert noe mer for relativt dyre og utslippsintensive produkter (kjøtt og meierivarer).

Mesteparten av overskuddsmaten i dagligvarehandelen blir nedpriset (80 % i 2023), mens 17 % er blitt utnyttet til egne formål og 3 % er donert. Andelen overskuddsmat som er donert er noe redusert sammenliknet med 2022, men utviklingen er usikker ettersom total mengde overskuddsmat kan være noe underestimert da flere kjeder har rapportert at de har donert mat, men at de ikke har oversikt over mengdene.

Ca. 27 % av matsvinnet i dagligvarehandelen utnyttet til dyrefôr, 57 % til biogass, 6 % til kompostering og forbrenning. Behandlingsformen for 10 % av matsvinnet er ukjent og kan ha blitt returnert til industri/grossist, levert til lokale renovatører, bønder eller blitt kastet i restavfallet.

Referanser

SSB (2024). 01222: Befolkning og kvartalsvise endringer, etter region, statistikkvariabel og kvartal.

Stensgård, A. E., et al. (2021). Sektorrapport for matbransjen, offentlig sektor og husholdningsleddet. Fredrikstad, NORSUS (Norwegian institute for sustainability research).

Visjonen til NORSUS Norsk institutt for bærekraftsforskning AS, tidligere Østfoldforskning AS, er å bidra til bærekraftig samfunnsutvikling. Vi utvikler kunnskap og metoder for å forstå og implementere bærekraft bedre i samfunnet. Sammen med bedrifter og offentlige aktører kartlegger og reduserer vi miljøbelastninger, ofte med økonomisk gevinst. Slik bidrar vi til å bevege samfunnet i en bærekraftig retning.

ⁱ Matvett er mat- og serveringsbransjens selskap for å forebygge og redusere matsvinn og er ansvarlig for rapporteringen i henhold til bransjeavtalen om reduksjon av matsvinn på vegne av NHO Mat og Drikke, DLF, DMF, NHO Reiseliv og Virke som er deres eiere. Datagrunnlaget for dette faktaarket bygger på data fra NorgesGruppen, COOP, Rema 1000, Bunnpris og Holdbart. For mer info om datagrunnlag og metodikk les kapittel 4.2 i [denne rapporten](#).